

Nationale Week Zonder Vlees en Zuivel ‘vergeet’ vervangend product

Nationale Week op Dieet

Van 7 tot en met 13 maart vond de vijfde editie plaats van de Nationale Week Zonder Vlees. Dit jaar werd ook zuivel in de ban gedaan. Dat maakte het voor de organisatie mogelijk nóg grotere klimaatwinsten te claimen. De organisatie blijft het publiek misleiden door geen vervangende voedingsproducten in te rekenen. Als vlees- en zuivelvervangers wel worden ingerekend, dan verdampt een aanzienlijk deel van de geclaimde milieuwinst.

De organisatie adverteert met enorme milieuwinsten: ‘Wanneer je als volwassene deze week geen vlees en zuivel eet, bespaar je: 150 liter water, 121 kilometer autorijden, 770 gram dierenvlees en 2,4 kilo zuivel. Deze berekening gaat uit van het maximale effect van het niet consumeren van vlees en zuivel gedurende 7 dagen.’ Deze winsten worden alleen gehaald als deelnemers vlees en zuivel een week lang laten staan, zonder dat zij deze dierlijke producten vervangen door een alternatief. Het event had evengoed Nationale Week op Dieet kunnen heten. Het ligt zeer voor de hand dat deelnemers zullen kiezen voor vervangende voedingsmiddelen. In dat geval is de milieuwinst kleiner. De organisatie vermeldt dit nog wel, maar maakt niet inzichtelijk wat er dan resteert van de forse claim.

VLEES

Blonk Consultants bracht de milieuwinst in kaart, in opdracht van de organisatie van de Week Zonder Vlees en Zuivel [1]. ‘Wanneer het vlees wordt vervangen door eieren,

tofu, vleesvervanger, noten of peulvruchten is de besparing lager. Wat betreft klimaatverandering wordt er dan per persoon 11,1 kg CO2 bespaard, oftewel 63,7 km met een gemiddelde auto. En wat betreft watergebruik wordt er per persoon juist 54,9 liter meer water verbruikt. Een week zonder vlees zorgt dus voor een stijging van het waterverbruik. Blonk is uitgegaan van de alternatieven die het Voedingscentrum adviseert voor vlees.

ZUIVEL

Voor zuivel maakt Blonk geen vergelijking tussen zuivel en vervangende alternatieven. Dat was in deze studie niet mogelijk. Het lukte niet goede cijfers over producten met vergelijkbare voedingswaarde te vinden. In een eerder onderzoek lukte Blonk dat wel. In 2017 publiceerde Blonk onderzoek waarin zuivelproducten werden vervangen door gelijkwaardige alternatieven qua voedingswaarde (optimaal dieet) en duurzaamheid. Daaruit blijkt dat de CO2-voetafdruk van zuivelproducten en volwaardige zuivelvervangers vergelijkbaar is. Het

vermindere van de zuivelconsumptie is geen effectieve manier om de milieuvoetafdruk te verminderen, meldt dit onderzoek [2].

Waarom verwijst Blonk in zijn rapport voor Week Zonder Vlees en Zuivel niet naar dit onderzoek? “In de studie voor Nationale Week Zonder Vlees en Zuivel (2022) hebben we alleen gekeken naar milieu-effecten van (het weglaten van) vlees en zuivel. Dit was de onderzoeksvraag. Wij hebben daarbij ook aangegeven dat idealiter de voedingswaarde van vervanging meegenomen moet worden”, aldus de Blonk-onderzoeker. In de studie uit 2017 was de onderzoeksvraag een andere. Daarin is gekeken naar de meest gunstige nutriëntendichtheid op basis van voedingsbehoefte en duurzaamheid. ■

Conclusie
De Week Zonder Vlees en Zuivel adverteert met forse milieuwinsten. Zonder hierbij duidelijk te vermelden dat die voor nagenoeg niemand zullen opgaan.

Deelnemers laten vlees en zuivel achterwege, zonder daarvoor iets in de plaats te nemen. Foto: Shutterstock / saltodemata

Tabel 1. De door Week Zonder Vlees en Zuivel geclaimde milieuwinst (zonder vervangende producten), en de milieuwinst in de praktijk (met vervangende alternatieven). Bron: Blonk

	Geclaimde milieuwinst (zonder alternatieven)	Milieuwinst in de praktijk (met alternatieven)
Aantal liter water bespaard	150 liter	Vlees: Toename 54,9 liter (dus geen besparing). Zuivel: Niet berekend.
Aantal kilometer autorijden / CO ₂ bespaard	21,1 kg CO ₂ (121 km)	Vlees: 11,1 kg CO ₂ (63,7 km). Voedingswaarde niet helemaal vergelijkbaar. Zuivel: Bij optimaal dieet qua voedingswaarde geen verschil.
Aantal kilo dierenvlees bespaard	770 gram vlees en 2408 gram zuivel	

- Literatuur**
- (1) Verantwoording campagne Nationale Week Zonder Vlees & Zuivel 2022; Blonk Consultants.
 - (2) Decreasing the overall environmental impact of the Dutch diet: how to find healthy and sustainable diets with limited changes; Cambridge University Press; 20 March 2017. Kramer, Tyszler, Van 't Veer, Blonk.